

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γεώργιος Σπ. Μπαρμπαρούσης

Αθήνα, 2023

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΕΔΩ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ

ΑΡΧΙΚΑ: ΕΝΤΟΠΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΚΑΛΑ
ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΤΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ

ΠΡΙΝ ΑΡΧΙΣΟΥΜΕ ΝΑ ΣΥΓΓΡΑΦΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΕΝΑ
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΥΤΗΣ.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Περιγράφουμε σύντομα το θέμα μας και τη δομή της εργασίας μας, ώστε να πληροφορήσουμε τον αναγνώστη να αντιληφθεί το στόχο της.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Διαρθρώνεται σε κεφάλαια και υποκεφάλαια. Αναπτύσσουμε το θέμα μας και την επιχειρηματολογία λογικά και τεκμηριωμένα με παραπομπές. Όταν μεταφέρουμε αυτούσια, δηλαδή όπως ακριβώς είναι, κείμενα άλλων συγγραφέων μπαίνουν σε εισαγωγικά (« ») και σε πλάγια γραφή. Ακολουθεί η παραπομπή στη σελίδα του έργου (βλ. παρακάτω)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπέρασμα και τυχόν ανοιχτά ερωτήματα που θα προκύψουν (εδώ μπορείτε να προσθέσετε και τη δική σας άποψη τεκμηριωμένα).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αν επιθυμούμε, στο τέλος της εργασίας μπορούμε να προσθέσουμε **παράρτημα** στο οποίο θα παραθέσουμε σε πρωτότυπη μορφή διάφορα κείμενα για τη διευκόλυνση του αναγνώστη και την υποστήριξη του θεωρητικού πλαισίου της εργασίας.

Μέγεθος εργασίας: 2.500- 3.000 λέξεις

**(Συμπεριλαμβάνονται το εξώφυλλο, οι τίτλοι, οι υποσημειώσεις και η βιβλιογραφία.
Δεν συμπεριλαμβάνονται τυχόν παραρτήματα.**

Εργασία χωρίς παραπομπές (είτε υπό μορφή υποσημειώσεων, είτε εντός κειμένου δεν θα γίνεται δεκτή βλ. οδηγίες παρακάτω), όπως επίσης και χωρίς επαρκή βιβλιογραφία, κυρίως έντυπη (τουλάχιστον 7 βιβλία- μονογραφίες ή άρθρα περιοδικών ή εργασίες

συνεδρίων). Η βιβλιογραφία μπορεί να περιλαμβάνει και διαδικτυακές πηγές, όχι όμως σε ποσοστό πάνω από 20% του συνόλου αυτής.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ

Με τη σωστή σύνταξη της **βιβλιογραφίας και των παραπομπών** σε ένα βιβλίο ή σε μια εργασία μας μπορούμε να αναγνωρίσουμε το είδος του έργου, δηλαδή, αν πρόκειται για αυτοτελές έργο, μέρους άλλου, άρθρο σε περιοδικό, εισήγηση σε συνέδριο, ηλεκτρονική πηγή και καθίσταται ευκολότερος ο εντοπισμός του.

Επίσης, η βιβλιογραφία και οι παραπομπές είναι αυτές του τεκμηριώνουν την επιστημονικότητα της εργασίας μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ/ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

1. **Συγγραφική υπευθυνότητα** μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο.
Φυσικό πρόσωπο: Επώνυμο και όνομα συγγραφέα ή συγγραφέων στην ονομαστική πτώση και το όνομα όπως αναγράφεται επίσημα (π.χ.: Γεωργόπουλος Σπυρίδων, Παντελίδης Ιωάννης -όχι Σπύρος ή Γιάννης, αλλά Σπυρίδων, Ιωάννης, Γεώργιος κ.τ.λ.).
Αν οι συγγραφείς είναι παραπάνω από τρεις αναφέρονται μόνον οι τρεις πρώτοι και προσθέτουμε κ.ά.
Νομικό πρόσωπο: Ίδρυμα, Υπουργείο κ.ά.. (π.χ. Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών: Τμήμα Φιλοσοφίας, Ακαδημία Αθηνών κ.ά.).
2. **Τίτλος έργου:** όπως αναγράφεται στη σελίδα τίτλου σε πλάγια γραφή. Κεφαλαίο μόνον το πρώτο γράμμα, εκτός και αν περιλαμβάνει κύρια ονόματα, οπότε αυτά αρχίζουν με κεφαλαίο (π.χ. *Ιστορία της νεοελληνικής φιλοσοφίας, Η φιλοσοφία του Πλάτωνα*).
3. **Μεταφραστής**, αν υπάρχει: (π.χ. μετ. Νικολάου Βασίλειος)
4. **Στοιχεία έκδοσης:**
Τόπος έκδοσης, (π.χ. Αθήνα) αν δεν αναφέρεται γράφουμε σε αγκύλες [χ.τ.]. αν δεν είμαστε σίγουρο για τον τόπο έκδοσης τον βάζουμε σε αγκύλες, π.χ. [Θεσσαλονίκη]
Στοιχεία εκδότη (π.χ. Καρδαμίτσας ή Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών: Τμήμα Φιλοσοφίας ή Ακαδημία Αθηνών κ.ά.), αν δεν αναφέρεται γράφουμε σε αγκύλες [χ.ε.] (χωρίς εκδότη) ή και τίποτα.
Έτος έκδοσης, αν δεν αναφέρεται γράφουμε σε αγκύλες [χ.χ.],(χωρίς χρόνο) αριθμός έκδοσης (π.χ., 2^η έκδ., συνήθως δεν αναγράφεται η 1^η έκδοση, εννοείται).
5. «**Στοιχεία χρήσης**»: τόμος, αν φυσικά είναι πολύτομο έργο αναφέρεται ο τόμος στον οποίο παραπέμπουμε και βέβαια οι σχετικές σελίδες. Αν θέλουμε μπορούμε να το αναφέρουμε μόνον στις παραπομπές.

Αν θέλουμε μπορούμε να αναφέρουμε και τη *Σειρά* στην οποία ενδεχομένως ο εκδότης έχει εντάξει το έργο (π.χ. Δημαράς Κωνσταντίνος Θ. *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Νεοελληνικά Μελετήματα 2*. Αθήνα: Ερμής, 1977, σ. 50.

Για τον διαχωρισμό κάθε πεδίου καλύτερα να χρησιμοποιούμε τελεία (.) αντί για κόμμα:

Συγγραφική υπευθυνότητα (ο συγγραφέας).

Τίτλος.

Επιμ. (αν υπάρχει επιμελητής), μετ. (αν υπάρχει μεταφραστής).

Στοιχεία έκδοσης (Τόπος: Όνομα Εκδότη). Στοιχεία χρήσης (τμήμα του βιβλίου που παραπέμπουμε).

Καθίσταται πιο εμφανής ο διαχωρισμός με τελεία κάθε πεδίου, παρά με το κόμμα (,).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ-ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ

Πασχάλης. Κιτρομηλίδης. *Νεοελληνικός. Διαφωτισμός*. Αθήνα: Ίκαρος, 2001, σ. 99.

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ή ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΙΩΝ ή ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑ

Περιοδικά

1. Επώνυμο και όνομα συγγραφέα (όπως Βιβλιογραφία)
2. «Τίτλος άρθρου ή εργασίας» (σε εισαγωγικά). Π.χ. «Η ηθική του Σωκράτη»
3. *Τίτλος περιοδικού* (σε πλάγια γραφή) ή ο *τίτλος συνεδρίου* (με τόπο και ημερομηνία και έτος πραγματοποίησής του, επίσης σε πλάγια).
4. Αριθμός τόμου και αριθμός τεύχους αν υπάρχει (π.χ., τ. 3, τχ. 2)
5. Περιοδικά: μήνας (αν υπάρχει) και έτος έκδοσης, όλα σε παρένθεση (π.χ. Μάρτιος 2015).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΡΘΡΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ:

Δοξιάδης Βασίλειος. «Η ηθική στον Πλάτωνα». *Φιλοσοφία*, τ. 19, τχ. 2 (Ιανουάριος 2011).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ:

Καράς Χρήστος. «Η ηθική στον Αριστοτέλη». *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου Φιλοσοφίας, Αθήνα, 1-5 Ιανουαρίου, 2011*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού, 2015.

Αν είναι ανάτυπο, δηλαδή ως αυτόνομο φυλλάδιο άρθρου ή εργασίας που αρχικά δημοσιεύτηκε κάπου αλλού το αναφέρουμε ως εξής: Δημαράς Κωνσταντίνος Θ. *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*. Ανάτυπο από τον Ι΄ τόμο της *Μεγάλης Ελληνικής Εγκυκλοπαίδειας*, 1964.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ

1. Επώνυμο και όνομα συγγραφέα (όπως βιβλιογραφία).
2. «Τίτλος κεφαλαίου, τμήματος ή εργασίας» (σε εισαγωγικά όπως περιοδικά και όρθια).
3. όνομα συλλογικού τόμου σε πλάγια γραφή.
4. όνομα επιμελητή του συλλογικού έργου
5. Αριθμός τόμου του έργου στο οποίο βρίσκεται το δοκίμιο (αν υπάρχει)
6. τα υπόλοιπα όπως στη Βιβλιογραφία (Τόπος έκδοσης: Εκδότης, Έτος έκδοσης).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ηλίας Καζάκος. «Γνωσιοθεωρία», στο *Ιστορία της φιλοσοφίας*, τ. Β΄, επιμ. Γεώργιος Παππάς. Αθήνα: Ερμής, 2000.

Ο συλλογικός τόμος μπορεί στις βιβλιοθήκες να καταλογογραφηθεί στο όνομα του επιμελητή ως κύρια συγγραφική υπευθυνότητα. Π.χ. Παππάς Γεώργιος, επιμ. *Ιστορία της φιλοσοφίας*. Αθήνα: Ερμής, 2000, 5 τ.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. Επώνυμο και όνομα συγγραφέα,
2. «Τίτλος του κειμένου» (σε εισαγωγικά)
3. Χρονολογία συγγραφής ή ανάρτησης του κειμένου στον ιστότοπο.
4. Θέση στο διαδίκτυο (site), (ένδειξη: διαθέσιμο στην ιστοσελίδα). Εδώ αντιγράφουμε και παραθέτουμε ολόκληρο τον σύνδεσμο π.χ.: <https://tetradia-marxismou.gr/%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CF%89%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7/>
5. Ημερομηνία εύρεσης και ανάκτησης του κειμένου από διαδίκτυο (πότε το διαβάσαμε ή το κατεβάσαμε).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Ray J.G. «Philosophy in the United States». Μάρτιος 2001. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes.pdf>, (ανάκτηση 3/3/2022).

Αν χρησιμοποιήσουμε μεγάλη βιβλιογραφία (αυτό συμβαίνει σε μεγάλες εργασίες ή σε εργασίες που έχει σημασία η μελέτη των ίδιων των πηγών) στην οποία συμπεριλαμβάνονται και πρωτότυπα έργα-πηγές, μπορούμε να τη χωρίσουμε σε:

- α') πηγές,
 - β') βοηθήματα ή μονογραφίες (άλλα βιβλία)
 - γ') Ηλεκτρονικές πηγές
- Ή ακόμα και σε
- α') Ελληνόγλωσση και β') ξενόγλωσση
 - ή
 - α') βοηθήματα ή μονογραφίες (βιβλία) και β') άρθρα-μελέτες-εργασίες (ανακοινώσεις συνεδρίων)

Ένας καλός τρόπος αναζήτησης στους καταλόγους των βιβλιοθηκών και στις βάσεις δεδομένων είναι με το θέμα και όσο είναι εφικτό πιο συγκεκριμένα. Π.χ. Νεοελληνική φιλοσοφία ή και Νεοελληνικός διαφωτισμός: φιλοσοφία, αντί ενός γενικού όρου, πχ. φιλοσοφία, ή ηθική, ή μεταφυσική ή πολιτική φιλοσοφία κ.ά.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ

Υπάρχουν αρκετοί τρόποι παραπομπών. Με αυτές παραπέμπουμε τον αναγνώστη σε σημεία ή τμήματα έργων στα οποία αναφέρουμε για τεκμηρίωση των γραφομένων. Αρκετοί διεθνείς οργανισμοί έχουν συντάξει οδηγίες. Μπορείτε να ακολουθήσετε όποιον τρόπο θέλετε, αρκεί να τον ακολουθείτε με συνέπεια.

Σήμερα υπάρχουν δύο επικρατέστεροι τρόποι παραπομπών.

A') υποσημείωση στο κάτω μέρος της σελίδας (σύστημα Vancouver).

B') εντός του κειμένου (σύστημα Harvard).

A'. παραπομπές υπό μορφή υποσημείωσης-σύστημα Vancouver:

Αρχικό ονόματος & επώνυμο (στην ονομαστική πτώση, όπως βιβλιογραφία)

Στις παραπομπές βάζουμε πρώτα το αρχικό του ονόματος του συγγραφέα και μετά το επίθετό του -αντίθετα στη Βιβλιογραφία βάζουμε πρώτα το επώνυμο

π.χ. Βασίλειος Καζάκος. *Η ιστορία...*

Τα υπόλοιπα στοιχεία παραθέτονται όπως στη Βιβλιογραφία.

Στο τέλος προσθέτουμε τόμο, αν υπάρχει και σελίδες (στοιχεία χρήσης του έργου) στις οποίες παραπέμπουμε: π.χ. τ. 3, σ. 29, ή σ. 30-33.

(π.χ. Κ. Νικολάου. *Η ιστορία της ηθικής*, μετ. Κ. Αντωνίου. Αθήνα: Κάκτος, 2011, σ.).

Όλες οι επόμενες υποσημειώσεις του ίδιου ως: Κ. Νικολάου, *Η ιστορία...*, ό.π., σ. 25.

(ό.π. σημαίνει: όπως πρότερα).

B'. Παραπομπές εντός κειμένου-σύστημα Harvard

Στην περίπτωση αυτή γράφουμε το επώνυμο του συγγραφέα ως εξής: (Tomas, 2005: 100).

Στη βιβλιογραφία η χρονολογία μπαίνει αμέσως μετά το όνομα του συγγραφέα ή του επιμελητή και όχι στο τέλος: π.χ. Α. Tomas (2005) (επιμ.), *Ιστορία της φιλοσοφίας*, μετ. Δ. Νικολάου, Αθήνα: Άστρος, 2005.

○ Αν χρησιμοποιούμε και άλλο βιβλίο του ίδιου συγγραφέα που εκδόθηκε το ίδιο έτος γράφουμε ως εξής: το πρώτο (Tomas, 2005: 100) και για το δεύτερο (Tomas, 2005α: 104).

Αυτό το σύστημα είναι πιο σήμερα πιο πρακτικό στις θετικές επιστήμες, γιατί μπορούμε να δούμε άμεσα τον χρόνο έκδοσης του έργου, γιατί σε αυτές τις επιστήμες τα πιο πρόσφατα μπορεί να περιέχουν και τα τελευταία πορίσματα και αποτελέσματα των τελευταίων ερευνών.

Σε περιπτώσεις αρχαίων συγγραφέων αναγράφουμε το χωρίο και τον στίχο, και όχι τη σελίδα της μετάφρασης, αυτό είτε πρόκειται για το παραπομπή εντός του κειμένου, είτε για υπό μορφή υποσημείωσης π.χ.: Αριστοτέλης. *Ηθικά Νικομάχεια*, VII, 1145β 11-15.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Προσοχή στο πότε χρησιμοποιούμε το τελικό –ν.

Όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από: κ, π., τ, μπ, ντ, τζ, ξ, ψ (δες γραμματική) μπαίνει το τελικό ν.

Φυλάσσεται πάντα:

Στο άρθρο *των*.

Στην προσωπική αντωνυμία του τρίτου προσώπου *αυτόν, τον*.

Καθώς και στο τροπικό επίρρημα *σαν*.

Προσοχή:

Όταν το πλαίσιο είναι **ένα**: *στο πλαίσιο (π.χ. το πλαίσιο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού είναι ένα)*.

όταν τα πλαίσια είναι **περισσότερα** από ένα: *στα πλαίσια*

Τόνο στα ερωτηματικά *πού* και *πώς* (είτε σε ευθεία είτε σε πλάγια ερώτηση).

Πάντα βάζουμε τόνο στις φράσεις: *Πού και πού, πώς και πώς*.

Είναι προτιμότερη η χρήση του *Καταρχήν* από το *Καταρχάς*, που είναι πληθυντικός (κατά τας αρχάς). Η αρχή συνήθως είναι μια. Βέβαια, μπορούμε να πούμε π.χ. στις αρχές του 20ού αιώνα.

Προσοχή επίσης στις κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις και στην κατάχρηση του κόμματος (,).

Κύρια ή ανεξάρτητη πρόταση είναι αυτή που μπορεί να σταθεί μόνη της στον λόγο (έχει υποκείμενο, αντικείμενο και συνδετικό ρήμα). Οι προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους με συνδέσμους.

Παραδ: *Ήρθαμε χτες το βράδυ. Δεν πήγα στη Σχολή σήμερα (κύριες).*

Μια πρόταση που δεν μπορεί να σταθεί μόνη της στον λόγο ονομάζεται δευτερεύουσα ή εξαρτημένη και χρησιμεύει για να προσδιορίσει άλλη, δηλαδή συμπληρώνει το νόημα μιας άλλης.

Παραδ: *Δεν πήγα στη Σχολή σήμερα (κύρια), γιατί ήμουν άρρωστος (δευτερεύουσα, εξηγεί τον λόγο).*

Η πρόταση *γιατί ήμουν άρρωστος* δεν μπορεί να σταθεί μόνη της στον λόγο, γιατί δεν δηλώνει σχεδόν τίποτε. Η κύρια ή ουσιαστική πρόταση είναι η πρώτη.

Π.χ. Αν γράψουμε: *Δεν πήγα, στη Σχολή σήμερα, γιατί, ήμουν άρρωστος.* Η πρόταση αυτή είναι χωρισμένη σε τέσσερις δευτερεύουσες προτάσεις που καμμία δεν στέκει μόνη της στον λόγο.

Όταν αποφασίσετε το θέμα της εργασίας σας θα κάνετε μια μικρή παρουσίασή του (3'-5') κατά τη διάρκεια του μαθήματος (θέμα, βιβλιογραφία και μορφή σύνταξης-περιεχόμενα).

ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΕΒΟΥΝ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (Τίτλο: Εργασίες 2023/24), ΟΠΟΥ ΚΑΙ ΘΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΑΥΤΙΣΗΣ.

ΘΑ ΥΠΑΡΞΕΙ ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ Η ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΙ ΑΡΓΟΤΕΡΑ